

Vodarna je sredi zelenja, saj so se trudili, da so pri gradnji podrl čimmanj dreves. Stene objektov so pobarvali v barvi vode – svetlo in temno modri in ko bo ozelenela okolica, bo okolije vodarne zares urejeno. Na sliki sta osrednja objekta, v katerih so uprava, energetske in tehnološke naprave.

TOČNO PO NAČRTIH

30. septembra: vodarna Jarški brod

V četrtek, 30. septembra bo ob 12. uri otvoritev vodarne Jarški brod. Temeljni kamen so slavnostno položili ob lanskem občinskem prazniku, z deli pa so pričeli namesto septembra lani v letošnjem januarju – pa vendarle bo otvoritev brez zamude. Pa ne samo to: Črnučani pijejo vodo iz Jarškega broda že lep čas, saj so prav po zaslugi poskusnih vrtin in pozneje prvega vodnjaka prebrodili sušno območje, ko so bili v preteklih letih prebivalci na levem bregu Save tudi po več dni brez vode. To je tudi razlog za edini nenačrtovani strošek – ker so bili v vodarni še brez elektrike, so morali pozimi, z mazutom pogonjati črpalke, s katerimi so z vodo iz globin bogatili črnuški vir vode, ki je povsem opešal, saj je

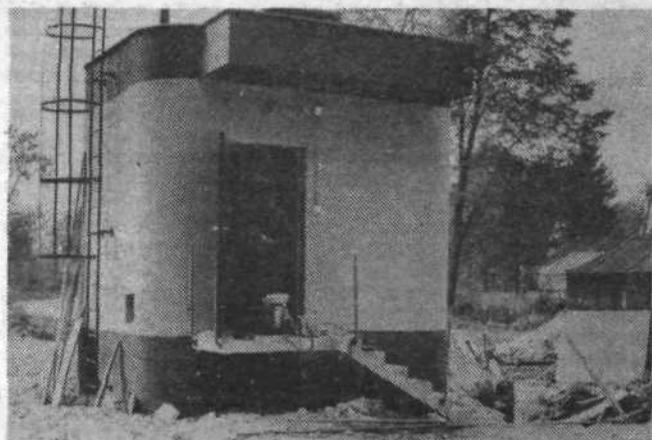
namesto potrebnih 40 dajal le še 16 litrov vode na sekundo. To je veljalo 2 milijona dinarjev.

Sprehod po vodarni v spremstvu delovodje Poldeta Zavodnika in predsednika izvršnega odbora komunalne skupnosti Borisa Andreja je zanimiv. Prostor je omejen z žično ograjo, v zadnjih dneh septembra pa so hiteli z zunanjo ureditvijo. V osrednjem objektu so elektroenergetske in komandne naprave, v tehnološkem delu objekta filtri za vodo in naprave za ozoniranje (zaščita proti fenolom) in kloriranje (klasična zaščita vode). Takoj je treba pristaviti, da bo vodarna normalno poslovala brez aktiviranja teh naprav, saj je voda pri nas zaenkrat še dovolj čista.

Poleg osrednjega sta na z desne poraslem terenu še dva objekta, dva vodnjaka, ki se jima bo kasneje pridružil še tretji. Vrtine so globoke po 65 metrov, vendar bodo črpalke, ki jih je moč spuščati, črpalke vodo že iz globin okrog 30 metrov. Vode je več kot dovolj, 200 kub. metrov na sekundo, kar petkrat presega črnuške potrebe. Zato bodo za zdaj aktivirali le prvi vodnjak. Na oblije dobre, čiste vode se navezujejo tudi nove naloge. Bežigradska ambicija je potegniti primarni cevovod do Dolskega – nekaj zemljišč je že pridobljenih za začasno uporabo. Ljubljanski interes pa je približati vodo Ljubljani, to pa je možno s povezavo vodarne preko mostu čez Savo na severni vpadnici (vse potrebne cevi so v mostu že vgrajene, do križišča Titove in Ptujске ceste).

Dela so veljala 123 milijonov dinarjev. Obnova je opravila vsa gradbena dela, kot kooperanta sta sodelovala IMP in Elektromontaža. Tovarna iz Ruš pa je dobavila naprave za ozoniranje in kloriranje vode. Delavci Geološkega zavoda so opravili pripravljala dela ter izvrtali vodnjake. Vodarna bo po otvoritvi pričela z obratovanjem kot osnovno sredstvo mestnega vodovoda, postopek bo v celoti avtomatiziran, tako da bosta po dva delavca v eni izmeni le preverjala normalno delovanje vseh naprav.

Besedilo in slike: STANE DROLJC

To je eden od dveh vodnjakov, kasneje se jima bo pridružil še tretji. Delavci Geološkega zavoda so vrtno zvrtili do globine 65 metrov, nivo podtalnice pa je že 30 metrov pod površjem. V neposredni bližini vodnjaka je bila poskusna vrtna, iz katere so pozimi bogatili črnuški vodni vir.

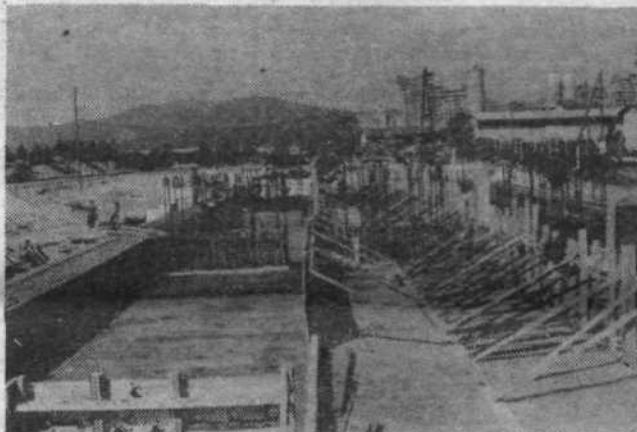
SEVERNA OBVOZNICA

Dva nadvoza sta zabetonirana

Na severni obvoznici so osrednje naloge izvajalcev del pri gradnji objektov – nadvozov nad cestami in progo. Ker z vremenom ni prevelikih težav, ostaja osnovni podatek o opravljenem delu tak kot pri zadnjem poročilu: po planu. Za nadvoz, po katerem bo Titova cesta prečkala obvoznico, so porabili 1.400 kubičnih metrov betona, zdaj bodo položili izolacijo in pričeli urejati hodnika za pešce. Na Slovenčevi cesti so za betoniranje plošče porabili 800 kubičnih metrov betona, na železniški progi pa so polagali betonsko železo. Razre-

Vodja gradbišča Peter Habicht pravi, da je delovno razporeditev enkratno. Tudi slabo vreme ne zmoti delovne vneme, tako da ni bojazni za izpolnitev planov. Sicer pa bo severna obvoznica prava lepota. Globoko v zemlji, da ne bi hrup preveč motil sosednjih naselij, z vitkimi nadvozi (na sliki nadvoz na Hošiminhovi cesti), z zelenimi bračinami, bo prav gotovo v ponos našemu mestu – še zlasti zato, ker bo ob navezavi na zahodno obvoznico omogočila hitro pot k morju in kasneje po južni obvoznici tudi proti Dolenjski (desno zgoraj).

Tote je pogled k sosedom, na drugo stran kamniške proge proti Litostroju. Nadeljujejo se izkopi, vsak dan odpeljejo do 3.000 kubičnih metrov gramoz, ki ga koristno porabijo na gradbišču južne obvoznice. Gramoz odvažajo 24 do 26 velikih tovornjakov, hkrati pa na delu cestnišča, kjer so naleteli na slabši material, tega nadomeščajo z gramozom (desno).

šene so tudi dileme glede nadvoza na Saveljski cesti, zato so takoj pričeli z gradbenimi deli. Na vseh objektih dela več kot 100 delavcev. V teh dneh bodo tudi dokončali hodnike za pešce na nadvozu v podaljšku Hošiminhove ulice.

Na trasi obvoznice pa se nadaljujejo groba gradbena dela. Vsak dan še vedno odpeljejo ogromne količine gramoz, polagajo kanalizacijo in na manjšem odseku ceste odstranjujejo slab material in ga nadomeščajo z gramozom.

Zaradi nemotene gradnje nadvoza so morali prestaviti tudi kamniško progo. Gradnja ceste proti Klečam je izredno zahtevna, saj je to najhujše varstveno območje ljubljanskega vodovoda. Zato so morali sprajeti vrsto varnostnih ukrepov, urediti posebna parkirišča za tovornjake ter poskrbeti varstvo pri delu, da ne bi prišlo do nesreče, saj bi vsaka kaplja nafte, ki bi ušla v zemljo, lahko pomenila pravo katastrofo. Tudi zato je potrebna dobra organizacija dela in velika disciplina vseh zaposlenih (levo zgoraj).

Ko smo bili na gradbišču, so na Slovenčevi cesti še postavljali betonsko železo, zdaj je plošča že zabetonirana. Več skripi kot gradbena dela pa povzročajo stavbe v ozadju. Nekaj jih še stoji, čeprav je predvideni rok za rušenje že mimo. Na sliki vidimo, da so s podiračem le pričeli (levo).

Denar bodo vrnili

Tudi za Bežigradom so nekateri izplačali previsoke osebne dohodke

Naraščanje sredstev za osebne dohodke je bilo tudi letos uravnavano z določili dogovora, ki je omejeval njihovo letošnjo rast. Osební dohodki morajo zaostajati za doseženo rastjo primerljivega dohodka za 8 odstotkov. Večje ali manjše zaostajanje je odvisno predvsem od doseženega nivoja bruto osebnih dohodkov na zaposlenega v lanskem letu in od povečanja izvoza na konvertibilno področje. V celoti bežigradske gospodarstvo v prvi polovici letošnjega leta ni kršilo določil dogovora, saj bi glede na dosežene rezultate, predvsem na izvoznem področju, lahko razporedilo precej več sredstev za osebne dohodke, kot jih je.

Med posameznimi prekoračiteljmi dogovora so se znašle tiste organizacije združenega dela, ki so izplačevale višje osebne dohodke s soglasjem koordinacijskega odbora za stabilizacijo in zato niso prekoračitelj. Med njimi pa so tudi takšne organizacije združenega dela, ki so poslovale z motnjami ali celo izgubo. To so Slovinova delovna organizacija Slovenijavino, tozdr Ljubljana, Mercator Emba, Ferromoto, tozdr Kolesar in Splošno gradbeno podjetje Hrastnik, tozdr Gradbeništvo.

V družbenih dejavnostih pa so se med organizacijami združenega dela, ki so prekoračile dovoljeno maso sredstev za osebne dohodke za več kot 5 odstotkov znašale Srednja gradbena šola, Srednja šola tehniških strok in osebnih storitev ter PTT izobraževalni center.

Večina prekoračiteljcev je že od konca avgusta izdelala jasen načrt poravnave preveč izplačanega denarja za osebne dohodke, poračunati pa ga morajo do konca septembra.

VIDA PETROVČIČ

DOM STAREJŠIH OBČANOV

Široko odprta vrata

Dom starejših občanov Bežigrad v Komanovi ulici šteje 1. je organiziral številne dejavnosti tudi za starejše občane, ki ne stanujejo v domu. Nudijo jim:

■ rekreacijo pod vodstvom fizioterapevta od 12. oktobra dalje vsak torek ob 15.30

■ ročna dela v domu v prostoru za gline od 30. septembra dalje vsak četrtek ob 10. uri. Tu se bodo dobili vsi, ki imajo veselje za ročnimi deli, izmenjavali bodo svoje znanje in izkušnje, hkrati pa pokramljali in preživeli nekaj prijetnih uric. Vodila bo delovna terapevka doma. Po tem je možno kositi v domu.

■ Dnevno bivanje v domu že poteka tako, da sprejemamo ljudi, ki pridejo zjutraj, popoldne pa odidejo domov. Nudimo jim zajtrk, razne dejavnosti, fizioterapijo, manjše zdravniške usluge, kosilo in razne druge usluge. Če je potrebno, lahko prinese vsakdo s seboj tudi perilo, ki mu ga operemo in ga naslednjič odnese. Tako lahko

starejši človek preživi večino dneva v domu, zvečer pa se vrača v svoj dom. S tem spremeni okolje, razbremenjen je raznih drobnih opravil doma, pride v kontakt z ljudmi in dan postane mnogo bolj pester.

■ Zdravstvena predavanja so v domu vsako prvo sredo ob 9.30 z različnimi zdravstvenimi temami, ki zanimajo starejšega človeka. Tema za oktober je: »Bolezni, ki povzročajo težave pri gibanju«, predstavila pa jo bo domska fizioterapevka kot uvod v rekreacijo, ki se bo začela z oktobrom.

■ Kopanje: tisti, ki se doma sami ne morejo skopati, se okopajo lahko v domu sami ali s pomočjo negovalke. Želimo pa, da se interesent prej javi po telefonu.

■ Dostava hrane na dom. Izvajamo jo že tri leta in je zelo uspešna oblika pomoči starejšemu človeku. Dostavljamo med 60 in 70 navadnih in dietnih kosil dnevno.

Vse te oblike dom lahko izvaja le v sodelovanju s krajevnimi skupnostmi, zdravstvenim domom – patronažno službo in sisom socialnega skrbstva naše občine in njegovo strokovno službo, centrom za socialno delo.

USPOSABLJANJE ZA SLO

Iz učilnic na prosto

Tudi letos je občinski sekretariat za ljudsko obrambo skupaj s komiteji za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito po bežigradskih krajevnih skupnostih organiziral obrambno in samozaščitno usposabljanje za vse delovne ljudi in občane.

V vojaško-političnem položaju v svetu ter varnostno političnih razmerah v občini, krajevni skupnosti in organizaciji združenega dela, o oblikah neoboroženega odpora v pogojih sodobne zasedbe ozemlja – okupaciji ter o oblikovanju blagovnih rezerv in preskrbe v miru, ob naravnih in drugih hudih nesrečah in v splošni ljudski obrambni vojni bodo ljudje poslušali predavanja. Protipožarno zaščito v miru, ob neposredni vojni nevarnosti in v vojni pa bodo izvedli člani štabov in enot civilne zaščite tudi praktično. To bo prvi poskus prestavititi seminarjski način obrambnega usposabljanja ljudi v življenju, na ulico in v sosesko. Usposabljanje bo teklo od 11. oktobra do 30. decembra.

V. P.

ISKRA DELTA

Informacije tudi slepim

V začetku septembra so v prostorih Zveze društev slepih in sabovidnih Slovenije predstavili nov mikrorazračunalniški sistem za avtomatsko tiskanje v Braillovi pisavi, ki bo v prihodnje bistveno pospešil ter olajšal pripravo in tiskanje besedil v pisavi za slepe in slabovidne ljudi. Sistem so razvili v odseku za računalništvo in informatiko Inštituta Jožef Stefan ob sofinanciranju Zveze društev slepih in slabovidnih Slovenije, Raziskovalne skupnosti Slovenije, Inštituta Jožef Stefan in Iskre-Delta.

Iskra-Delta je z zelo ugodnimi pogoji dobavila mikrorazračunalnik ID-80 ter omogočila razvijalcem uporabo opreme za razvoj uporabniških programov. Sistem omogoča hitro vnašanje teksta s pomočjo čitalnika luknjanih trakov, s katerimi v tiskarnah krmilijo fotostavne stroje. Te trakove tiskarne po tiskanju ponavadi zavrežejo, zdaj pa bodo s pridom uporabljeni za tiskanje enakih knjig še v Braillovi pisavi. Programska oprema zaenkrat omogoča čitanje trakov iz Mladinske knjige in Ljudske pravice. V računalnik pa lahko vnašajo besedilo tudi ročno.

V. P.